

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

35.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 6-го Мая. — 1847 — Wilno. WTOREK, 6-go Maja.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 1-го Мая.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 21-го Апрѣля, произведены: въ Дѣйствительные Тайные Совѣтники, Членъ Государственнаго Совѣта, бывшій Чрезвычайнымъ Посланикомъ и Полномочнымъ Министромъ при Дворѣ Его Величества Короля Обѣихъ Сицилій, Тайный Совѣтникъ Графъ *Потоцкій*; въ Тайные Совѣтники, Министерства Иностранныхъ Дѣлъ, Азіятскаго Департамента Директоръ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Сенявинъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 27-го Апрѣля, уволены отъ службы, за болѣзнию: Состоящіе по Кавалеріи, Командующій Резервными Эскадронами Запасныхъ Войскъ 3-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, Генералъ-Мажоръ *Норвертъ*, съ мундиромъ и пенсіономъ полного жалованья, и находящійся по особымъ порученіямъ при Виленскомъ Военномъ, Гродненскомъ, Минскомъ и Ковенскомъ Генералъ-Губернаторѣ, Подполковникъ *Майновъ* Полковникомъ, съ мундиромъ и пенсіономъ одной трети жалованья.

С М Ъ С Ъ .

О хлѣбѣ изъ ржаной муки, смѣшанной съ пшеницею.

Медицинскій Совѣтъ Царства Польскаго обнаружилъ слѣдующее: Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ недостатокъ ржи и картофеля заставляетъ иногда примѣшивать къ хлѣбу вещества, обыкновенно при печеніи хлѣба неупотребляемыя. — Не всѣ изъ сихъ веществъ одинаково хорошаго качества, и не всегда безвредны. Къ числу безвредныхъ для здоровья принадлежатъ корешки пшеницы (*triticum repens*). Растеніе пшеницы, во многихъ мѣстахъ у насъ произрастающее, известно каждому. Корешки его, длинные и бѣлые, употребляются въ медицину; земледѣльцы же тщательно истребляютъ ихъ, какъ препятствующіе росту хлѣба. Въ настоящее время, одинъ изъ здѣшнихъ помѣщиковъ пробовалъ дѣлать изъ нихъ муку, и примѣшивать къ хлѣбу. Подобныя испытанія были дѣлаемы также и за границею. Медицинскій Совѣтъ Царства Польскаго полагаетъ, что корешки пшеницы не заключаютъ въ себѣ частей вредныхъ для здоровья, и что хлѣбъ выпеченный изъ ржаной муки, смѣшанной съ ними въ соответственной пропорціи, можетъ быть употребленъ въ пищу.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 1-go Maja.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 21-go Kwietnia, mianowany: Rzeczywistym Radcą Tajnym, Członek Rady Państwa, były Nadwyzczajny Poseł i Pełnomocny Minister przy Dworze Jego Wysokości Króla Obojga Sycylii, Radzca Tajny Hrabia *Potocki*; Radcą Tajnym, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Departamentu Azyatyckiego Dyrektor, Rzeczywisty Radzca Stanu *Sieniawin*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojskowym, 27-go Kwietnia, uwolnieni ze służby z powodu choroby: Lieczący się w Jeździe, Dowodzący Odwodowymi Szwadronami Zapasnych Wojsk 3-go Odwodowego Korpusu Jazdy, Jenerał-Major *Norwert*, z mundurem i pensją całej gaży, i znajdujący się do szczególnych poleceń przy Wileńskim Wojeunym, Grodzieńskim, Mińskim i Kowieńskim Jenerał-Gubernatorze, Podpółkownik *Majnow*, w randze Półkownika, z mundurem i pensją trzeciej części gaży.

ROZMAITOŚCI.

WIADOMOŚĆ O CHLEBIE Z DODATKIEM PÉRZU.

Rada Lekarska Królestwa Polskiego ogłasza co następuje: „W niektórych miejscach niedostatek zboża i kartofli zmusza niekiedy mieszać do chleba artykuły, zвычайnie do niego nieużywane. Artykuły te, niejednakowo dobre mają własności i niezawsze są nieszkodliwymi. Do liczby nieszkodliwych zdrowiu należy péroz (*triticum repens*). Roślina ta w wielu polach naszych obficie się krzewi, znana jest powszechnie. Korzonki jej długie i białe, używane są w sztuce lekarskiej, przez gospodarzy zaś wiejskich starannie bywają wyciępane, jako przeszkadzające wzrostowi zboża. Obecnie jeden z obywateli tu-tejszych próbował młóć je i do chleba dodawać, podobne próby czynione były i w innych krajach. Rada Lekarska Królestwa oświadcza, że korzonki pérozu nie zawierają w sobie części zdrowiu szkodliwych, i że chleb z nich wypieczony, z dodaniem stosownej proporcji maki, może być używany na pokarm.

— По Высочайшему Его Императорскаго Величества повелѣнію, Министръ Внутреннихъ Дѣлъ предлагалъ Медицинскому Совѣту войти въ тщательное разсмотрѣніе и обсужденіе новооткрытаго способа производить безъ боли хирургическія операціи, притупляя чувствительность посредствомъ вдыханія воздуха, насыщенаго парами эфирнаго воздуха.

Выполнивъ это порученіе и принявъ въ уваженіе, что, не взирая на счастливые результаты произведенныхъ, какъ за границею, такъ и у насъ опытовъ надъ сказаннымъ способомъ, въ настоящее время, по ограниченному числу таковыхъ опытовъ, невозможно еще съ точностію опредѣлить ни вліянія, какое способъ этотъ можетъ получить на медицину и хирургию, ни показаній, требующихъ употребленія его, ни даже самой его безвредности, Медицинскій Совѣтъ находитъ, что прежде, чѣмъ можетъ быть приступлено къ окончательному разрѣшенію всѣхъ сихъ вопросовъ, необходимо продолжать испытаніе сказаннаго способа, подъ наблюдениемъ свѣдущихъ и вполне благонадежныхъ врачей, и что самое производство опытовъ, и записки отъ факультетовъ, которымъ это поручено будетъ со стороны Министра Народнаго Просвѣщенія, можно возложить на клиническія заведенія здѣшней Медико-Хирургической Академіи, С. Петербургскій 1-й Военно-Сухопутный Госпиталь и здѣшнія гражданскія больницы, съ тѣмъ, чтобы о послѣдствіяхъ наблюденій было сообщено въ свое время Совѣту, для окончательнаго заключенія.

Согласно съ такимъ заключеніемъ Медицинскаго Совѣта, въ видахъ врачебнополицейской предосторожности, дабы ограничить въ нѣкоторой степени произвольное употребленіе вдыханія эфирныхъ паровъ, Г. Министръ призналъ нужнымъ, впредь до окончательнаго разрѣшенія предмета, постановить:

1) Чтобы снаряды для вдыханія эфирныхъ паровъ, какъ изготовляемые нашими инструментальными мастерами, такъ и привозимые изъ за границы, продаваемы были исключительно въ учебно-медицинскія и казенныя больничныя заведенія.

2) Чтобы употребленіе вдыханія эфирныхъ паровъ въ частной практикѣ допускалось не иначе, какъ по заключенію консультацій, состоящихъ изъ знающихъ и опытныхъ врачей, и подъ собственнаго врача сихъ отвѣтственностію.

Здѣсь получено извѣстіе о кончинѣ Черниговскаго, Полтавскаго и Харьковскаго Генералъ-Губернатора, Генералъ-Адъютанта, Генерала отъ Кавалеріи, Князя Николая Андреевича Долгорукова.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 25 Апрѣля.

Утверждаютъ, что эрцъ-герцогъ Албрехтъ, старшій сынъ эрцъ-герцога Карла, дяди Императора, на значенъ Галиційскимъ вице-королемъ, и что онъ будетъ пребывать въ Краковѣ.

Съ этою цѣлію собраныя корешки пырея, послѣ старательнаго вымачиванія ихъ въ водѣ, для отдѣленія земли, и послѣ очищенія отъ другихъ постороннихъ корешковъ и растеній, изрѣзываются въ мѣлкую сѣчку. Сѣчка сія сушится самымъ тщательнымъ образомъ въ печи, умеренно теплою, и послѣ того особю, или уже смѣшанная съ рожью, отдается на мельницу. Чѣмъ больше пропорція ржи къ пырею, тѣмъ выиеченный хлѣбъ будетъ лучше, и на оборотъ. По мнѣнію Медицинскаго Совѣта, наилучшее смѣшеніе было бы въ равныхъ частяхъ. Изъ такой муки хлѣбъ печется на закваскѣ, обыкновеннымъ способомъ.

Хлѣбъ этотъ лучше великой другой, въ замѣнъ настоящаго хлѣба употребляемой пищи, къ которой нужда заставляетъ иногда прибѣгать бѣдный классъ народа, и въ особенности лучше хлѣба, приготовляемаго съ примѣсью древесной коры или макины.

Еще слово объ эфирѣ.

(Сообщено).

Въ С. Петербургскихъ газетахъ сообщаютъ, что знаменитый тамошній хирургъ, Н. И. Пироговъ, нашель средство приводить своихъ больныхъ въ безчув-

— Z Rozkazu N. Cesarza Jago Mości, P. Minister Spraw Wewnętrznych polecił Radzie Lekarskiej pilno rozstrząsanie i ocenienie sposobu nowo-odkrytego dla wybywania bez bólu wszelkich operacji chirurgicznych, przętpiając czulość pacjenta przez dawanie mu do oddychania pary eteru siarczanego.

Rada Lekarska spełniając to polecenie i zważywszy że pomimo szczęśliwych wypadków, czynionych tak w krajach obcych jako i w Rosyi doświadczeń, mała dotychczas liczba takowych nie pozwala jeszcze dokładnie oznaczyć ani wpływ, jakiego sposób ten może nabrać w medycynie i chirurgii, ani przypadków, w jakich ma być stosowanym, ani nawet jego nieszkodliwości, Rada Lekarska uznaje przeto, iż wprzód, nim tę wszystkie pytania będą mogły być rozwiązane, koniecznym jest odbywać dalsze próby nowego sposobu pod okiem lekarzy należycie uzdolnionych i na zupełną zasługujących wiarę, i że same doświadczenia mogłyby niezależnie od fakultetów, którym to będzie polecane od Ministerstwa Oświecenia, być też powierzone zakładom klinicznym Petersburgskiej Medycyno-Chirurgicznej Akademii, 1-mu Łazaretowi Wojsk Lądowych i morskich i Szpitalom Cywilnym tutejszej stolicy z obowiązkiem udzielania w czasie właściwym Radzie Lekarskiej wypadków zauważanych, mogących doprowadzić do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Stosownie do takowego zdania Rady Lekarskiej, P. Minister Spraw Wewnętrznych, pragnąc w widokach ostrożności, nakazanej przepisami policyi lekarskiej, ograniczyć do pewnego stopnia samowolne użycie pary eteru siarczanego, uznał za potrzebne, dopóki zadanie nie będzie jasno i ostatecznie rozwiązane, postanowić co następuje:

1) Przybory służące do oddychania parą eterową, tak przywożone z zagranicy jako i sporządzone w Rosyi, będą mogły być sprzedawane jedynie szkołom lekarskim i szpitalom rządowym.

2) Użycie pary eteru siarczanego nie inaczej dozwolonem będzie w praktyce prywatnej, jak tylko w skutek narady pomiędzy lekarzami należycie ukształconymi i doświadczonymi, i pod osobistą ich odpowiedzialnością.

Otrzymano tu wiadomość o śmierci Czerniowskiiego, Połtawskiego i Charkowskiego Generał Gubernatora, Generał-Adjutanta, Jenerała Jazdy, Xięcia Mikołaja Dolgorukiego.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A В С Т Р І Я.

Wiedeń, 25 kwietnia.

Utrzymują z największą pewnością, że Arcy-Xiąże Albrecht, najstarszy syn Arcy-Xięcia Karola, stryja Cesarzskiego, mianowany został Wice Królem Galicyi, i rezydować ma w Krakowie.

W tym celu wyrwane korzonki, po starannem wypłókaniu w wodzie od części ziemnych i oczyszczeniu od innych obcych korzonków i roślin, rzną się na drobną sieczkę, czy to w sieczkarni, czy też ręczną kosą. Sieczka ta suszy się jak najdokładniej w piecu miernie ogrzanym, i albo sama przez się, lub też zmieszana z ziarnem żytniem, oddaje się do młyna. Im większa weźmie się ilość żyta, w stosunku do perzu, tѣm chleбъ będzie lepszy, i przeciwnie. Rada Lekarska oświadcza się za użyciem przynajmniej równych części maki żytniej i perzu mielonego. Z takiej maki wypieka się razowy chleбъ na kwasie, zwyyczajnym sposobem.

Chleбъ taki, lepszy jest od innych niezwykłych pokarmów, do użycia których niedostatek zmusza niekiedy biędnych ludzi, a zwłaszcza od chleба z korą lub plewami sporządzonego.

Jeszcze słowo o eteryzacji.

(Artykuł nadesłany).

Dowiadujemy się z Gazet Petersburgskich, iż znakomity tamedzny chirurg, N. J. Pirogow, odkrył sposób przyprowadzania swych chorych do stanu nieczulości, za

— Раздѣленіе Галиціи на восточную и западную, уже окончательно рѣшено. Губернаторомъ Кракова, мѣстопробываніи вице-короля, назначенъ графъ Деймъ, а Лембергскимъ губернаторомъ, младшій графъ Стадіонъ.

— Изъ Милана сообщаютъ, что тамъ нѣсколько лицъ, принадлежащихъ къ высшему обществу, арестовано было вѣдѣтвѣ политическихъ пропсковъ.

— Сообщеніе въ разныхъ газетахъ извѣстіе объ уменьшеніи нашей арміи оказывается неосновательнымъ; напротивъ того, послѣдовало повелѣніе о наборѣ рекрутъ, число которыхъ во всей имперіи, кромѣ Венгрии и Семиградской области, составить 36 500 чел. Изъ одной Богеміи, въ которой, по послѣдней народной переписи, числится 4,400,660 жителей, должно ожидать 10,049 рекрутъ.

— Третьяго дня вечеромъ задержанъ здѣсь мужчина за которымъ уже давно слѣдила полиція, и который теперь составляетъ предметъ разговоровъ. Съ нѣкотораго времени онъ шатался по разнымъ предметамъ и заводилъ съ нѣкоторыми молодыми дѣвушками разговоръ, въ продолженіи котораго проводилъ рукою по ихъ глазамъ и уходилъ. Нѣсколько изъ нихъ отъ этого ослабло, а одна даже умерла. Низкая цѣль злодѣя и средство, которое онъ употребилъ до сихъ поръ, неизвѣстны.

Краковъ, 26 Апрелья.

Въ Краковѣ вскорѣ будетъ происходить обрядъ принесенія присяги на вѣрноподданство, причемъ генерал-ссимусъ, эрцъ-герцогъ Карлъ будетъ заступать мѣсто императора.

— За нѣсколько предъ симъ дней, пріѣхавъ сюда изъ Вѣны профессоръ Эндлихеръ, съ цѣлю преобразовать здѣшній университетъ на австрійскій образецъ; будетъ открыто нѣсколько новыхъ кафедръ, а въ томъ числѣ кафедръ нѣмецкаго языка и словесности. Говорятъ также, что нѣкоторые предметы въ этомъ же университетѣ, будутъ преподаваемы на нѣмецкомъ языкѣ.

— Наша желѣзная дорога имѣетъ быть непременно окончена къ 1-му числу Іюня.

Франція.

Парижъ, 26 Апрелья.

Въ Тюльери, третьяго дня, происходилъ министерскій совѣтъ подъ предсѣдательствомъ Короля; важныя телеграфическія депешы изъ Мадрита, были предметомъ совѣщанія. Говорятъ, Король Францискъ требуетъ расторженія брака съ Королевою, и намѣренъ непременно оставить Мадридъ и пріѣхать въ Парижъ. Королева совершенно предалась прогрессистамъ, и Г. Олозагъ приказала составить новый кабинетъ. Въ Мадридѣ господствуетъ большое волненіе умовъ.

— Министерство Г. Пачеко и Саламанки, по видимому, скоро подвергнется паденію. Послѣднія извѣстія изъ Мадрита предсказываютъ жаркую борьбу между

ствіе, посредствомъ паровъ сѣрнаго ээпра, безъ всякихъ усилій, безъ участія воли больного и даже, находясь отъ него въ значительномъ разстояніи. Многочисленные опыты, произведенные Н. И. надъ животными, доказали ему, что введеніемъ паровъ сѣрнаго ээпра въ нижнюю часть кишечнаго канала (*rectum*) можно несравненно вѣрнѣе, скорѣе и удобнѣе привести больного въ безчувственность, нежели введеніемъ ээпрныхъ паровъ чрезъ легкія: двѣ унціи ээпра въ парахъ, введенныя въ нижнюю часть кишечнаго канала, по способу Н. И. Пирогова, въ пять минутъ производятъ дѣйствіе гораздо болѣе сильное, нежели шесть унцій ээпра, втягиваемыя въ легкія въ продолженіе 10, 15 и даже 20-ти минутъ. Десять операций, произведенныхъ Г. Пироговымъ надъ людьми, совершенно оправдали его ожиданія. Между прочимъ, ему представился случай употребить въ дѣло свой новый способъ надъ роженицею, которую, спустя десять минутъ послѣ извлеченія щипцами на свѣтъ живаго и совершенно здороваго ребенка, не могли увѣрить, что роды ея уже кончены. Одна больная, на которую нѣсколько недель назадъ ээпрныя вдыханія не произвели ни какого дѣйствія (не смотря на то, что въ теченіе четверти часа она вдохнула четыре унціи ээпра) была, новымъ способомъ, въ четыре минуты, и только двумя унціями ээпра, приведена въ полное безчувствіе.

— Подіалъ Галиціи на Восточную и Западную został już ostatecznie postanowiony. Gubernatorem w Krakowie, rezydencyi Wice-Króla, został Hrabia Deym, a Gubernatorem we Lwowie, młodszy Hrabia Stadion.

— Donoszą z Medyolanu, że kilka osób należących do wyższego towarzystwa, zostało tam aresztowanych w skutku zabiegów politycznych.

— Doniesienia rozmaitych pism czasowych, jakoby czynny stan naszego wojska miał być zmniejszony, okazały się bezzasadnemi, gdyż właśnie teraz nakazano nowy pobór do wojska, który w prowincjach dziedzicznych monarchii, to jest wyjąwszy królestwo Węgierskie i Xięstwo Siedmiogrodzkie, oznaczony jest w ilości 36,500 głów. Samo królestwo Czeskie, mające według ostatniego spisu ludności z roku zeszłego 4,400,660 mieszkańców, dostarczyć musi 10,049 popisowych.

— Onegdaj wieczorem ujęto tu młodego mężczyznę, którego policya już od dawna śledziła, i który teraz prawie wyłącznie jest przedmiotem rozmów. Od wiejakiego czasu uwijał się on po różnych przedmieściach, wdawał się na ulicach z młodemi dziewczętami w rozmowę, w ciągu której przesuwiał im swoje dłoń po oczach i uciekał. Kilka tych dziewcząt w skutku tego oślnęło, a jedna nawet umarła. Szkaradny zamiar złoczyńcy, oraz środek którego używał, dotąd są nie wiadome.

Kraków, 26 kwietnia.

W Krakowie odbędzie się wkrótce uroczyste składanie przysięgi homagiальной, przycém Jeneraliſsimus Arcy-Xiąże Karol zastępować będzie miejsce Cesarza.

— Przed kilku dniami zjechał tu z Wiednia Professor Endlicher, w celu zreorganizowania tutejszego uniwersytetu na sposób austriacki; kilka nowych katedr ma być ustanowionych, między innemi katedra języka i literatury niemieckiej. Mówią także, iż niektóre przedmioty w tymże uniwersytecie wykładane być mają w języku niemieckim.

— Nasza kolej żelazna ma być niezawodnie ukończona na dzień 1 czerwca.

FRANCYA.

Paryż, 26 kwietnia.

Onegdaj odbyła się w Tuileryach rada Ministrów pod przewodnictwem Króla; ważne depesze telegraficzne z Madrytu były przedmiotem narady. Mówią, że Król Franciſzek nalega o rozwód z Królową i koniecznie chce Madryt opuścić i przybyć do Paryża. Królowa oddać się miała zupełnie w ręce progressistów, i P. Olozadz polecifa utworzyć nowy gabinet. W Madrycie panuje wielkie wzburzenie umysłów.

— Zdaje się, że ministerstwo PP. Pacheco i Salamanca jest bliżkiem upadku. Ostatnie doniesienia z Madrytu zapowiadają żywą walkę między stronnictwem progressistów

pomocą siarczanego eteru, z największą łatwością, bez udziału woli chorego, i nawet zostając w znacznej od niego odległości. Licznemi doświadczeniami, wykonanemi przezeń na zwierzętach, przekonał się, iż przez wprowadzenie eteru siarczanego do dolnej części kiszkiowego kanału (*rectum*), daleko pewniej, prędzej i łatwiej można pogrążyć chorego w stan nieczułości, aniżeli za pomocą wdychania eteru do płuc: dwie uncje gazu eterycznego, wprowadzone do dolnej części kanału kiszkiowego, podług sposobu P. Pirogowa, w pięć minut okazują daleko lepszy skutek, aniżeli sześć uncyi eteru, wdychanego do płuc przez 10, 15 a nawet 20 minut. Dziesięć operacji, które wynalazca tego sposobu uskutecznił na ludziach, zupełnie sprawdziły jego nadzieje. Między innemi, zdarzyła mu się zrzeczność doświadczenia swego sposobu nad położnicą, która w dziesięć minut po wydaniu na świat żywego i zupełnie zdrowego dziecięcia, z trudnością mogła uwierzyć, że już poród odbyła. Jedna chora, na której wdychanie do płuc eteru nie wywarło przedtém żadnego skutku, chociaż w ciągu kwadransa użyła cztery uncje, za pomocą nowego sposobu we cztery minuty została pogrążona w zupełną nieczułość, do czego użyto było nie więcej nad parę uncyi eteru.

партією прогрессистовъ и моде радосовъ; въ головѣ первой находится Королева, а въ головѣ послѣдней Король Францискъ.

— Герцогъ Риязаресъ, супругъ Королевы Христины, купилъ значительныя помѣстья во Франціи, по поводу чего Королева употребила всѣ усилія для доставленія званія герцога, своему супругу. Но дѣло сіе оказалось не такъ легкимъ; Король Людовикъ-Филиппъ не согласился пожаловать ему титула ни герцога Мальмезонскаго ни герцога Сентъ-Амели, и едва соизволилъ на присвоеніе ему титула герцога Монморро. Притомъ герцогъ Риязаресъ получилъ право гражданства.

— Извѣстный шерифъ Бу-Маза, доставленный уже въ Тулонъ и въ скоромъ времени ожидаемый въ Парижъ, не былъ взятъ въ плѣнъ, какъ до сихъ поръ утверждали, но сдался добровольно полковнику Сентъ-Арно, отказавшись отъ продолженія войны и обдѣливъ военное поприще свое уже конченнымъ. 19 с. м., онъ прибылъ на пароходъ „Хамелеонъ“ изъ Орана въ Алжиръ. Отдавая свое оружіе полковнику Сентъ-Арно, онъ сказалъ: „Въ числѣ Французовъ, вы тотъ, съ которымъ я чаще сражался; по сему вамъ и отдаю себя.“

— Постановленіемъ Амьенскаго городского совѣта, отпускаемые ежегодно 2 000 франковъ на празднованіе тезоименитства Короля, назначены въ нынѣшнемъ году на покупку жизненныхъ припасовъ для немущихъ.

— Цѣны на хлѣбъ значительно понизились въ южной Франціи, по случаю привоза, 16 и 17 числа с. м., въ Марсель 200,000 гектолитровъ пшеницы; между тѣмъ въ Гаврѣ поднялись цѣны; потому, что въ Англіи ощущаютъ большой недостатокъ въ зерновомъ хлѣбѣ. Въ Монитерѣ показываютъ слѣдующее количество хлѣба, привезеннаго во Францію, въ первой половинѣ Апрѣля мѣсяца; со стороны атлантическаго Океана привезено 366,657 гектолитровъ; по Средиземному морю 391,852, сухимъ путемъ 84,711, итого 843,220 гектолитровъ. Всего, съ 1 Июля 1846 по настоящее время, привезено было во Францію 5,913,697 гектолитровъ разнаго рода хлѣба.

— Въ *Presse* пишутъ, что казна снова имѣетъ 25 милліоновъ въ банкѣ, и что наличный капиталъ онаго значительно увеличился.

— На свеклосахарныхъ заводахъ, въ теченіе минувшей зимы, по 31 Марта, выдѣлано 49 милліоновъ килограммовъ сахара; это составляетъ 13 мил. гектолитровъ болѣе противу зимы прошедшаго года.

— Состояніе здоровья О'Коннелла значительно поправилось; 22 с. м. онъ выѣхалъ изъ Ліона въ Марсель.

27 Апрѣля.

Вчера праздновали во дворцѣ день тезоименитства Королевы и герцогини Омальской; тезоименитства эти приходятся въ одинъ день. Королева минуло 65 лѣтъ, а герцогиня Омальской наступилъ 26 годъ отъ роду. Сегодня празднуютъ день рожденія Королевы Христины, которая имѣетъ 42 года отъ роду.

— Палата депутатовъ приступила сегодня къ преніямъ по проекту о суммахъ на тайные расходы. Сна-

и строннетвемъ модератовъ; на челе перваго стои Кролова, на челе остатнаго Крол Францискъ.

— Хіагѣ Риязаресъ, мажонекъ Кроловѣй Кростыны, закупилъ значне добра во Франціи; з tego powodu поміеніона Monarchini ұзыта wszelkichъ старанъ ку wyjednanію mu tytułu Хіагїа. Rzecz ta jednak nie poszła łatwo; но Кролъ Людвїкъ Фїлїпъ не cheiał mu udzielić ani tytułu Хіагїа de la Malmaison, ani też Хіагїа Sainte Amélie, i ledwo na udzielenіe mu tytułu Хіагїа Montmorot przyzwolil. Obok tego, Хіагѣ Риязаресъ otrzymał naturalizacyą.

— Szeryfъ Bu-Maza, który już przybył do Tulonu i ma być odwieziony do Paryża, nie jest wojennymъ jeńcemъ, jak dotychczasъ utrzymywano, ale poddał się dobrowolnie полковникови St. Arnaud, zrzekł się dalszego prowadzenia wojny i oświadczył, że swój zawódъ wojenny uważa już za skończony. Parostatekъ *Kameleon* przewiózł go 19-go z Oranu do Algiero. Składającъ broń, rzekł do Półkownikа St. Arnaud: „Jesteś pomiędzy Francuzami tym, z którym najczęściej walczyłem; tobie zatemъ jednemu chcę się poddać.“

— Rada municypalna miasta Amiens postanowiła, wydawane corocznie 2,000 fr. na obchódъ imienia Kroła, przeznaczyć obecnie na zakupienie żywności dla ubogichъ.

— Zboże znacznie staniało w południowej Франціи, z powodu przywozu do Marsylii, w dniachъ 16 i 17 b. m., 200,000 hektolitrowъ pszenicy; natomiastъ podrożalo w Hawrze; w sąsiedniej bowiem Anglii daje się uczuwać wielki niedostatekъ. Według *Monitora*, w piéwszej połowie kwietnia przywieziono zboża do Франціи: Oceanemъ Atlantycznymъ 337,657 hektolitrowъ, морземъ Śródziemnymъ 301,852, łademъ 84,711; przeto razemъ 843,220 hektolitrowъ. Od 1 zaś lipca 1846 do dnia dzisiejszego wprowadzono do Франціи 5,903,597 hektolitrowъ wszelkiego rodzaju zboża.

— *Presse* donosi, że skarbъ znowu posiada 25 milionów w banku, i że zapasy gotowizny tegożъ znacznie się pomnożyły.

— Cukrownie burakowe wyrobiły téj zimy, to jest, do końca 31-go marca, 49 milionów kilogramówъ cukru; zatiemъ o 13 milionówъ wiécej jakъ zeszłej zimy.

— Zdrowie O'Connella znacznie się polepszyło; już bowiem 22-go wyjechałъ z Lyonu do Marsylii.

Dnia 27 kwietnia.

Wczoraj obchodzono w zamku rocznicę urodzinъ Krolovѣй i Хіагїны Aumale, które w jednymъ dniu przypadają. Monarchini skończyła 65 rokъ życia swego, a Хіагїна Aumale rozpoczęła 26-ty. Dzisiaj obchodzone są urodziny Krolovѣй Kростыны, liczącej 42 lat.

— Izba Deputowanychъ rozpoczęła dzisiaj obrady nad projektemъ do prawa o tajnychъ funduszachъ. Naprzódъ zabralъ

Tymczasemъ i pierwiastkowy sposóbъ ұжїа eteru, nie przestaje przynosić wielką ulgę cierpiącej ludzkości. Temi dniami u nas w Wilnie, w Żydowskimъ Szpitalu, w obecności Szambel na Dworu Jego Cesarskiej Mości Laskiego, i Wileńskiego Wice-Gubernatora Nawrozowa, ұжїty byłъ sposóbъ wdychania do płuc eteru, w celu zniszczenia болu w czasie przypalania rozpalonymъ żelazemъ, choremu cierpiącemu na reumatyzmъ chroniczny, w лędźwiachъ i w niższychъ członkachъ. Chory oddychającъ wolno bezъ utrudzenia, po upływie 12 minutъ utraciłъ zupełnie czucie, i w téj chwili było zastosowanémъ dość mocne i obszerne przypalenie rozpalonemъ żelazemъ po obu stronachъ wzdłużъ kolumny pa-cierzowej na лędźwiachъ. Po upływie jednej minuty, chory odzyskałъ zupełną przytomność, i oprócz uczucia osłabienia w całymъ ciełe i lekkiego болu głowy nic nie wiedziałъ co z nimъ robiono. W tymъ przypadku i w kilku innychъ zdarzeniachъ, przy robieniu chirurgicznychъ operacyi, P. Lachowicz, Medyko Chirurg, ұжїwałъ apparatusъ swojego wynalazku z ogrzewaniemъ eteru ciepłą wodą.

Между тѣмъ и первоначальный способъ введенія эѣра въ легкія доставляетъ благодѣтельное облегченіе страждущему человѣчеству. На дняхъ у насъ, въ Вильнѣ, въ Еврейской госпиталь, въ присутствіи Каммергера Двора Его Императорскаго Величества Ларскаго и Виленскаго Вице-Губернатора *Наврозова*, было употреблено съ отъмною пользою, вдыханіе паровъ, сѣрнаго эѣра, для уничтоженія чувства боли при прижиганіи раскаленнымъ желѣзомъ, у больного, страдающаго застарѣлымъ ревматизмомъ, поясницы и нижнихъ членовъ. Больной вдыхалъ эѣръ свободно, и по истеченіи 12 минутъ былъ совершенно безчувственъ; при чемъ было произведено сильное прижиганіе раскаленнымъ желѣзомъ по обѣимъ сторонамъ позвоночнаго столба въ поясницѣ; по истеченіи одной минуты, больной пришедши въ себя, чувствовалъ только нѣкоторое расслабленіе во всемъ тѣлѣ и незначительную боль головы, а болѣе ничего не помнилъ что съ нимъ дѣлали. Какъ въ этомъ случаѣ, такъ равно и въ нѣкоторыхъ другихъ, при производствѣ хирургическихъ операций, Г. Медико-Хирургъ *Ляховичъ* для вдыханія паровъ сѣрнаго эѣра, употреблялъ съ полнымъ успѣхомъ аппаратъ своего изобрѣтенія, съ нагрѣваніемъ эѣра теплою водою.

чала произнести речь Г. Лербетта, в которой изложил, что теперь настало удобное время внимательно рассмотреть политику министров, и как бы приступая к этому рассмотрению, упрекал каждого министра в ошибках, не щади ни жестоких выражений, ни неосновательных обвинений. Министр финансов отвечал на это, красноречиво защищая своих товарищей; о себе же сказал только, что, будучи сыном небогатых родителей, с малодетства посвятил себя трудам, и темъ снискал уважение своих соотечественников и милостивое внимание Короля, и потому не могъ находиться в положении Г. Лербетта, которому родители оставили богатое наследство, чтобы онъ проводил время въ праздности или въ бесполезномъ иоричании других. — Палата перовъ еще не окончилла прений по проекту о представлении конскриптами вместо себя наемщиков.

— Герцогъ Броли принялъ предложенный ему постъ посла в Лондонъ.

— По требованию французскаго посланника в Португалии Г. Вареннъ, правительство снова отправляетъ два военные корабля в Лиссабонъ, для подкрѣпленія французскаго поста на Тагъ.

— Изъ Тулона пишутъ, отъ 22 Апрѣля, что тамъ получено строгое предписание изъ Парижа, чтобы корабли эскадры принца Жуэвилльскаго были немедленно вооружены и отправлены в 1-ю дивизию принца, которая стоитъ близъ гирскихъ острововъ. Линейный корабль *Océan* уже вышелъ туда, а пароходный фрегатъ *Le caites*, вместе съ прибывшимъ недавно въ антильскихъ острововъ фрегатомъ *Psyche*, и линейный корабль *Friedland*, на которомъ поднятъ флагъ адмирала Трегуара, вскорѣ послѣдуютъ за нимъ. Принцъ Жуэвилльскій выйдетъ въ море 10 Мая, съ пятью кораблями и тремя фрегатами.

— Въ *Journal des Débats* полагаютъ, что заключенный съ Кабилами союзъ послужитъ къ упроченію будущности Алжира; союзу отдадутъ маршалу Бюжо полную справедливость, утверждая, что маршалъ стяжалъ величайшую славу, не только блистательными побѣдами надъ непріятелемъ, но и водвореніемъ спокойствія въ Алжирѣ.

— Состоящій французскимъ посланникомъ при Швейцарскомъ Союзѣ, Г. Боа-ле-Контъ, назначенъ посланникомъ въ Мадридъ.

— Шведская эскадра, на которой принцъ Оскаръ прибылъ въ Тулонъ, 20 с. м. отплыла изъ того порта.

28 Апрѣля.

Герцогъ Броли, въ минувшее Воскресенье былъ у Короля; говорить, что въ первыхъ числахъ Мая онъ отправится къ своему посту в Лондонъ. Сынъ герцога, состоящій старшимъ секретаремъ посольства въ Римъ, будетъ сопутствовать своему отцу в Англию.

— Сегодня празднуется при дворѣ день рожденія графа Э, старшаго сына герцога Немурскаго, кому исполнилось уже пять лѣтъ отъ роду. Вечеромъ будетъ представление на придворномъ театрѣ. Королевская фамилія, чрезъ дѣв недѣль, отправится в Нелли.

— Въ палатѣ депутатовъ разсматриваемъ былъ сегодня проектъ постановленія о тайныхъ расходахъ. Г. Латери, говорившій противъ проекта, спросилъ министровъ, почему распущенная національная гвардія донынѣ вновь не сформирована. На это отвѣчалъ министръ внутреннихъ дѣлъ, что по сему предмету уже приготовленъ проектъ, и будетъ представленъ палатѣ въ ближайшее ихъ засѣданіе. Потомъ министръ, объясняясь противъ обвиненія, что въ государственнѣ возникаютъ безпокойства, дѣлалъ указанія, что при подобныхъ дороговизнѣ, гораздо однако спокойнѣе, чѣмъ было въ 1812 и 1817 годахъ. Этимъ кончили пренія; палата, приступивъ къ балотированію, утвердила сумму на тайные расходы, въ 1,000,000 фр., большинствомъ 220 голосовъ противъ 56.

— Въ палатѣ перовъ еще сегодня продолжались пренія по проекту закона о замѣнѣ рекрутъ.

— Извѣстія изъ Китая занимаютъ нынѣ. По министерству иностранныхъ дѣлъ, произошла тамъ значительная перемѣна. Мандаринъ Гуанъ удаленъ отъ своей двойной должности, то есть императорскаго домшера и наместника кантонской провинціи.

— На французскихъ шелковыхъ фабрикахъ сдѣланы для Северо-американскихъ Соединенныхъ Штатовъ большіе заказы. Поэтому, быть можетъ, что часть капиталовъ, уплаченныхъ Франціею Америкѣ за хлѣбъ, возвратится во Францію. Въ Америку перешло изъ Европы болѣе 600 милліоновъ франковъ за хлѣбъ.

гласъ P. Lherbette, в которомъ о свидѣтилъ, что собственнѣ надходитъ стосовна chwila do barcznego rozważania polityki Ministrów, i jakby czyniącъ задосыѣ temu założeniu, zarzucalъ pojedynczo każdemu Ministrowi błędy, nie szczegdzącъ ani ostrychъ wyrazów, ani zbytъ niesprawiedliwychъ zarzutów. Odrzekłъ mu na to Minister skarbu, stawającъ wymownie w obronie swoichъ kolegów; o sobie zaś tylko tyle nadmienilъ, że, będącъ synemъ niezamożnychъ rodziców, poświęciłъ się pracy od dzieciństwa, a ta zjednała mu szacunekъ ziomkówъ i łaskawą względnosć Monarchy; nie mógłъ się zatemъ znajdować w położeniu P. Lherbette, któremu rodzice bogatą zostawili spuściznę, aby swój czasъ marnowałъ próżniactwem, lub trawiłъ go na bezowocnej krytyce działań innych. — Izba Parówъ jeszcze nie ukończyła rozpraw nadъ prawemъ o dawaniu zastępcówъ do wojska.

— Xiąże Broglie przyjąłъ poselstwo do Londynu.

— Na żądanie Posła francuzkiego w Portugalii, P. Varennes, rządъ znowu wysłałъ dwa okręty wojenne do Lizbony, w celu wzmożenia stanowiska francuzkiego na Tagu.

— Donoszą zъ Тулону pod dnimъ 22-m kwietnia, że tamże nadeszły najostrzejsze rozkazy zъ Paryża, aby okręty, należące do Floty Xięcia Joinville, były najspieszniejъ przygotowane i pośpieszły do piérwszejъ dywizyi Xięcia, stojącej przy wyspachъ Heryjskich. Okrętъ liniowy *Océan* już tam odplynał, a fregata parowa *Escattes*, tudzieżъ przybyła niedawno zъ Antylówъ fregata parowa *Psyche*, okrętъ liniowy *Friedland*, nösący flagę Admirała Trehanarta, wkrótce się za nimъ udadzą. Xiąże Joinville ma wyjśćъ na morze 10-go maja, zъ flotą, złożoną zъ pięciu okrętówъ liniowychъ i trzechъ fregat.

— *Journ l des Débats* mniema, że traktatъ zawarty zъ Kabylami, przyszłośćъ Algierji znacznie zabezpieczył; oddaje zatemъ zъ tego powodu wielkie pochwały Marszałkowi Bugeaud, utrzymującъ, że wódzъ ten potrafiłъ sobie zjednać równie wielką chwale przezъ uspokojenie Algierji, jakъ i przezъ świetne zwycięstwa, tylekroć nadъ nieprzyjaciółmi odnoszone.

— P. Bois le Comte, dotychczasowy Poseł francuzki przy związku Szwajcarskim, mianowany zostałъ Posłemъ przy dworze Madryckim.

— Flota Szwedzka, która Xięcia Oskara do Tulonu przywiozła, odplynęła zъ tego portu 20-go b. m.

Dnia 28 kwietnia.

Xiąże Broglie miałъ zeszłej Niedzieli posłuchanie u Króla; slychałъ, że piérwszychъ dni Maja wyjedzie do Londynu, na swą posadę p. selską. Synъ Xięcia, będący obecnie piérwszymъ sekretarzemъ poselstwa w Rzymie, towarzyszyć będzie ojcu do Anglii.

— Dzisiaj, święcą w zamku rocznicę urodzinъ Hr. Eu, najstarszego syna Xięcia Nemours, który już pięć latъ ukończył. Wieczoremъ będzie teatr u dworu. Rodzina Królewska wyjeżdża za dwa tygodnie do Neuilly.

— Izba Deputowanychъ zajmowała dziś dalszymъ rozbioremъ projektu do prawa o tajemnychъ funduszachъ. P. Lasteyrie mówiącъ przeciwъ temu projektowi, zapytałъ Ministrów: dla czego rozwiązane gwardye narodowe nie są jeszcze nanowu uorganizowane. Odrzekłъ mu na to Minister spraw wewnętrznychъ, że projektъ w tymъ przedmiocie już jestъ wygotowany i do Izby na jejъ tegorocznemъ posiedzeniu wniesiony będzie. Następnie usprawiedliwiłъ rządъ zъ uczynionego mu zarzutu, że w całymъ kraju panują zamieszki, dowodzącъ faktami, że przy takъ nadzwyczajnej drożyznie, daleko jestъ spokojniejъ niżъ było w 1812 i 1817 roku. Na témъ skończyły się rozprawy; Izba przystąpiła do głosowania, i tajemne fundusze, w ilości miliona fr., uchwaliła większością 220 przeciwъ 56 głosówъ.

— Izba Parówъ jeszcze i dziś nie ukończyła rozpraw nadъ projektemъ do prawa o dawaniu zastępcówъ do wojska.

— Nowiny zъ Chin są interesujące. Wъ tamczemъ ministerstwie spraw zagranicznychъ zaszła wielka zmiana. Manderyn Huan zostałъ usunięty zъ swego podwójnego urzędu: Komissarza Cesarzkiego i Namiestnika w prowincyi Kanton.

— Fabryki francuzkie jedwabne otrzymały znaczne obstalunki ze Stanówъ Zjednoczonych; zdaje się, że tymъ sposobemъ wplynie znowu do Francji część piénieędzy, wyłożonychъ na zakupienie zboża; Ameryka bowiem przeszła 600 miliónówъ fr. za ten przedmiotъ zъ Europy dostała.

— Вчера скончался здѣсь лордъ Коулей, братъ герцога Веллингтона. Покойный лордъ былъ долгое время посланникомъ въ Парижъ; онъ умеръ на 75 году своей жизни.

А Н Г Л И Я.

Лондонъ, 26 Апрѣля.

Правительство приняло и утвердило планъ путешествія сухимъ путемъ къ сѣверному полюсу, и предписало изготовить всѣ нужные запасы для экспедиціи, которая отправится подъ предводительствомъ д-ра сэръ Ричардсона.

— Третьяго дня, былъ ежегодно даваемый обѣдъ, для усиленія капитала Дриориленакаго театра. Герцогъ Кембриджскій председательствовалъ на этомъ пирушестве; по правую руку его сидѣлъ графъ Монтемоллинь. Собрание было многочисленно; а въ томъ числѣ было много лордовъ и членовъ нижней палаты. Герцогъ Кембриджскій предложилъ тостъ за здоровье гр. Монтемоллина, который отвѣчалъ благодарственною рѣчью, и объявилъ, что любя науки и изящныя искусства, онъ не можетъ не любить человеколюбивыя учрежденія Англіи, которыми она отличается между другими націями. Складка на этомъ обѣдѣ доставила 700 ф. ст.

— Въ комитетъ для пособій немущимъ Ирландцамъ и Шотландцамъ, поступило по вчерашнее число 385,000 фунтовъ стер., именно, 165,000, по открытому предписанію Королевы къ министру внутреннихъ дѣлъ, а остальные отъ частныхъ приношеній и суммъ присланныхъ изъ англійскихъ колоній.

— Изъ Ирландіи получаютъ печальныя извѣстія; тифозная горячка распространилась не только между простымъ народомъ, но и между высшимъ классомъ общества; однако появленіе этой болѣзни не лзя отнести единственно къ господствующей нуждѣ и голоду; она ежегодно бываетъ въ Ирландіи въ Апрѣлѣ и Маѣ мѣсяцахъ, только не съ такою свирѣпостію.

— Изъ Дублина сообщаютъ, что корабль *Grana Rule*, ходившій между сямъ городомъ и Дрогедою, загорѣлся на открытомъ морѣ, ночью, въ послѣднюю Среду. Корабль сей сдѣлался добычею пламени, а изъ 80 его пассажировъ, половина погибла; въ числѣ сихъ послѣднихъ находитея и капитанъ. Если бы не несчастливый случай, приведшій туда въ то время нѣсколько рыбацкихъ шлюпокъ, то ни одинъ изъ пассажировъ не избѣгъ бы гибели.

— Въ *Liverpool-Times* сообщаютъ еще о крушеніи пакетбота *Rochester* въ виду Блискватера, плившаго въ Нью-Йоркъ; къ счастью всѣ пассажиры корабля были спасены.

27 Апрѣля.

Вчерашнія парламентскія пренія возбуждали общій интересъ. Вопросъ о народномъ воспитаніи, который послѣ балотировки на прошедшей недѣлѣ, считали рѣшеннымъ, опять возобновленъ былъ тѣмъ, что сэръ В. Молевортъ, при представленіи комитету доклада объ ассигнованіи 100,000 ф. ст. въ пользу народныхъ училищъ, предложилъ проектъ, чтобы содержаніе училищъ не ставило въ зависимость отъ введенія утвержденного перевода библии, дабы такимъ образомъ католическія училища не были исключены отъ участія въ вспоможеніи. Впрочемъ еще до того лордъ Россель объявилъ было, что правительство нисколько не противится тому, чтобы и католики участвовали въ этомъ денежномъ вспоможеніи, но что для нихъ нужны нѣкоторыя для сего правила, которыя должны быть прежде подвергнуты разсмотрѣнію тайнаго совѣта. По силѣ предложеннаго проекта, никто изъ духовенства англиканской церкви, не можетъ быть учителемъ въ учебномъ заведеніи, основанномъ на счетъ назначенной для этого суммы, дабы никто не могъ сказать, что деньги эти ассигнованы въ пользу церкви. Такое же ограниченіе было бы такимъ образомъ необходимо и для римско-католической церкви; но такъ какъ священники сей церкви занимаются воспитаніемъ, то и должно прежде войти въ сношеніе съ начальствомъ сего духовенства, чтобы ему не давались суммы, въ которыхъ дѣлается отказъ англиканской церкви. Министръ объявилъ, что предложенныя къ отпуску суммы должны быть, по возможности, употреблены для всѣхъ сословій. И потому то, когда приступили къ совѣщанію по проекту сэръ В. Молеворта, тогда его немногіе поддерживали, и онъ былъ отвергнутъ, послѣ чего докладъ былъ принятъ.

А Н Г Л И Я.

Лондонъ, 26 kwietnia.

Рząd przyjął i zatwierdził plan odbycia podróży lądem do bieguna północnego, poleciwszy oraz aby przygotowano wszystkie potrzeby i zapasy dla wyprawy, która się tamże pod kierunkiem Dra Sir Richardson udać zamierza.

— Doroczny obiad, dawany w celu pomnożenia funduszów teatru Drurylane, odbywał się zawczoraj. Xiążę Cambridge przewodniczył biesiadzie, po prawej jego ręce siedział Hr. Montemolin. Towarzystwo było nader liczne, i mieściło w swoim gronie bardzo wielu Lordów tudzież członków Izby Niższej. Xiążę Cambridge wniósł toast za zdrowie Hr. Montemolin, na który odpowiedział tenże w mowie dziękczynnej, w której oświadczył oraz, że miłując umiejętności i piękne sztuki, musi także uwielbiać instytucje Anglii, któremi odznacza się tak znakomicie wśród innych narodów. Składka z tego obiadu przyniosła 700 funt. szter.

— Komitet wsparcia ubogich w Irlandyi i Szkocyi. otrzymał do dnia wczorajszego 385,000 funt. szt., to jest 165,000, w skutku otwartego listu Królowej do Ministerstwa spraw wewnętrznych, a reszta z prywatnych składek, tudzież z nadesłanych summ z zamorskich posiadłości angielskich.

— Z Irlandyi ciągle smutne nadchodzą doniesienia; tyfus bowiem wielce się rozprzestrzenił i nawet dosięgnął wyższej klasy. Jednakże grasowania tej choroby nie można jedynie przypisać nędzy i głodowi, bo te co roku panują zwykle w Irlandyi, w miesiącach kwietniu i maju, lubo nie w tak wysokim stopniu.

— Donoszą z Dublina, że parostatek *Grana-Rul*, odbywający służbę między tém miastem a Droghedą, zapalił się na otwartym morzu w nocy z ostatniej Srody. Sam okręt stał się pastwą płomieni, a z 80 podróżnych połowa wraz z Kapitanem okropną śmierć znalazła. Gdyby nie szczęśliwy przypadek, który sprowadził kilka bark rybacych na tę drogę, nikt ze znajdujących się na okręcie nie uszedłby śmierci.

— *Liverpool-Times* donosi jeszcze o rozbięciu się pakietbotu *Rochester* pod Blackwater, odbywającego podróż do New-Yorku; szczęściem wszyscy ludzie uratowani zostali.

Dnia 27 kwietnia.

Wczorajsze rozprawy parlamentowe wzbudzały powszechny interes. Kwestya wychowania publicznego, którą po głosowaniu w przeszłym tygodniu mniemano być ułatwioną, na nowo wszczętą została, gdy Sir W. Molesworth, przy złożeniu sprawozdania Komitetu względem udzielenia 100,000 f. szt. na korzyść szkół ludu, zaproponował wniosek, aby wsparcia dla szkół nie czynić zawisłym od zaprowadzenia upoważnionego przekładu biblii, iżby tym sposobem szkoły katolickie nie były przez to wyłączone od udziału wsparcia. Z tém wszystkim Lord Russell oświadczył był już pierwój, że rząd nie jest bynajmniej przeciwny, aby Rzymscy Katolicy mieli udział w tém pieniężnym wsparciu, ale że potrzebne są dla katolików pewne oznaczenia, które pierwój uledez muszą roztrząśnieniu Komitetu Rady Tajnej. Według przedłożonego projektu, żadna osoba, która otrzymała święcenie kościoła angielskiego, nie może być nauczycielem w założonej z udzielenia się mających funduszy szkole, aby nikt nie mógł powiedzieć, że pieniądze dla kościoła udzielone zostały. Toż samo postanowienie byłoby tém samem także dla rzymsko-katolickiego kościoła potrzebnym, a gdy w takowym zakon Braci Chrześcijańskich zajmuje się właśnie wychowaniem, pierwój przeto należy porozumieć się z tym kościołem, aby mu nie udzielać tego, co się anglikańskiemu kościołowi odmawia. Minister oświadczył, że udzielić się mające fundusze, o ile tylko można najpożyteczniejszym mają być użyte dla wszystkich klas. Dla tego też gdy przyszło do narad nad wnioskiem Sir W. Moleswortha, mało kto go popierał, i wniosek odrzucono; poczem sprawozdanie przyjęte zostało. Następnie Kanclerz Izby skarbowej zaproponował pożyczkę 620,000 f. szterl. dla trzech najważniejszych kolei żelaznych w Irlandyi, na które akcyonaryusze złożyli już 50 proc. zakładowego kapitału.

За симъ канцлеръ счетной палаты предложилъ заемъ въ 620,000 ф. ст. для трехъ важнейшихъ желѣзныхъ дорогъ въ Ирландіи, для постройки которыхъ акціонерами собрано уже 50-проц. для основнаго капитала.

— Въ *Times* сообщаютъ, основываясь на подлинныхъ документахъ, приведенныхъ въ Нью-Йоркскомъ журналѣ *Journal de Commerce*, что суммы, отправленныя въ Соединенные Штаты за выписанный для Англіи зерновой хлѣбъ, простираются до 10,000,000 долларовъ (12,000,000 руб. сер.).

— Въ *Globe* пишутъ, что англійскій и французскій кабинеты, весьма дѣлательно стараются о примиреніи Порты съ Греціею. Въ этомъ журналѣ присовокупляютъ, что оставленіе кабинета г-мъ Колетти, будетъ послѣдствіемъ сего посредничества.

— Въ одномъ изъ журналовъ исчислили, что на одинъ только серебряные рубцы при штукахъ кисей, которые стрываютъ и бросаютъ, употребляется въ Англіи ежегодно серебра на 126,000 руб. сер. И потому неудивительно, что повсюду чувствуется недостатокъ въ семь благородномъ металлѣ.

И т а л і я.

Римъ, 13 Апрѣля.

Вчера происходило засѣданіе тайной консисторіи въ квинциальскомъ дворцѣ, на которомъ Папа утвердилъ кардинала Марини, произведеннаго въ этотъ санъ 21 прошлаго Декабря, а потомъ назначилъ архіепископами и епископами нѣсколькихъ прелатовъ, представленныхъ австрійскимъ французскимъ, сардинскимъ, тосканскимъ и неаполитанскимъ дворами.

— За нѣсколько предъ симъ дней, прибылъ сюда испанскій инфантъ Донъ Генрихъ. Его аудіенціи у Папы, будетъ тайною, преимущественно нынѣ, когда начавшіеся съ Испаніею переговоры, могли бы легко вслѣдствіе сего прекратиться. Инфантъ требуетъ отъ Папы только того, чтобы Его Святѣйшество благословилъ брачный его союзъ съ Донною Эленою Кастелларъ, которая съ братомъ своимъ пріѣхала сюда вмѣстѣ съ инфантомъ. Въ семь благословеній отказали ему уже нѣсколько епископовъ, къ которымъ онъ обращался для сего на пути въ Римъ, неимѣя на то законнаго дозволенія. Но Папа, какъ глава католической церкви, не можетъ отказать ему въ ономъ по церковному законоположенію, если инфантъ со своею невестою, упавъ передъ нимъ на колѣни, объявить: „Ваше Святѣйшество, Я ея мужъ, она мой жена!“

— По полученнымъ изъ провинцій донесеніямъ, тамъ повсюду открыто проповѣдывается коммунизмъ, и эти проповѣди падаютъ въ Италиі на плодородную почву. Такое положеніе вещей готовитъ непреодолимые препоны для самыхъ лучшихъ намѣреній правительства, и сомнительная будущность ожидаетъ здѣшнюю страну. Вчера носился здѣсь слухъ, будто бы болонскіе граждане вооружились, опасаясь нападенія со стороны поселянъ, поговаривающихъ теперь уже не о продажѣ, а о безденежной раздачѣ съѣстныхъ припасовъ.

И с п а н і я.

Мадридъ, 17 Апрѣля.

Министръ финансовъ предложилъ конгрессу проектъ закона, по силѣ коего, все недвижимыя имущества, принадлежащія какъ казѣ, такъ равно благотворительнымъ и учебнымъ заведеніямъ, а также вакантныя командорства рыцарскихъ орденовъ, признаются государственными имуществами. Изъ сего исключены кони ртуты въ Альмаденѣ, оружейные заводы, а также имущества, принадлежащія свѣтскому духовенству и монастырямъ разныхъ орденовъ. Сія имущества, признанныя государственными, должны быть немедленно подвергнуты публичной продажѣ. Оцѣночная сумма будетъ уплочена государственными билетами. Доходъ отъ продажи сихъ имуществъ будетъ поступать въ казначейство комисіи погашенія государственнаго долга.

— Вчера прибылъ сюда два курьера изъ Бадахоса, и одинъ изъ Коруби. За симъ ночью отправлено отсюда повелѣніе къ испанскимъ войскамъ, расположеннымъ при португальской границѣ, чтобы онѣ перешли подъ команду португальскаго фельдмаршала Сальданья. За часъ предъ симъ выступилъ отсюда сильный артиллерійскій паркъ къ португальской границѣ. Нѣтъ сомнѣнія, что португальскіе мятежники, вы-

— *Times* donosi, według autentycznych dokumentów, przytoczonych w dzienniku New-Yorkskim *Journal de Commerce*, że summy przeslane do Stanów Zjednoczonych w zapłatcie za zboże dla Anglii, wynoszą 10,000,000 dolarów (12,000,000 r. sr).

— Według *Globe*, gabinety angielski i francuzki zajmują się bardzo czynnie pojednaniem Porty z Grecyą. Tenże dziennik dodaje, że wystąpienie z gabinetu P. Koletti, będzie następnością tego pośrednictwa.

— Jeden z dzienników obliczył, że na same obrąbki srebrne przy sztukach muslinu, które się odrywają i rzucają, wychodzi w Anglii corocznie srebra za 126,000 r. sr. Nie więc dziwnego, że tego szlachetnego kruszcza wszędzie brak czuć się daje.

В а р о с ш.

Рzym, 13 kwietnia.

Wczoraj odbywał się tajny konsystorz Kardynałów, w pałacu Kwirynalnym. Ojciec św. utwierdził naprzód Kardynała Marini, który 21 grudnia mianowany został; a następnie ogłosił Arcybiskupami i Biskupami Prałatów, przedstawionych przez dwory: Austryacki, Francuzki, Sardyński, Toskański i Neapolitański.

— Przed kilku dniami przybył tu Infant hiszpański Don Henryk. Posłuchanie jego u Ojca św. będzie tajemniczą historią, zwłaszcza teraz, kiedy rozpoczęte z Hiszpanią układy mogłyby łatwo z tego powodu być zerwane. Infant żąda tylko od Papieża błogosławienia jego związku małżeńskiego z Donną Heleną Castellar, która z bratem swoim przybyła tu razem z Infantem. Błogosławieństwa tego odmówiło mu już kilku Biskupów, których po drodze jadąc do Rzymu o to upraszał, nie czuli się bowiem być do tego upoważnionymi. Ale Papież, jako Głowa Kościoła, nie może mu go odmówić podług praw kościelnych, jeżeli Infant z narzeczoną swoją padnie przed nim na kolana i wyraźnie oświadczy: „Ojcie święty, jesteśmy mąż i żona!“

— Według wiadomości otrzymanych z prowincyi wszędzie tam otwarcie opowiadają zasady komunizmu, i na nieszczęście zgubne te ziarna padają we Włoszech na żyzną rolę. Taki stan rzeczy gotuje niepokonane zawady najlepszym zamiarom rządu, i ztąd wątpliwa przyszłość oczekuje tutejszą krainę. W tych dniach krążyła pogłoska, że mieszkańcy Bolonii wzięli się do oręża, lękając się uderzenia ze strony okolicznych wieśniaków, dających się otwarcie z tém słyszeć, że nie przedawać ale bezpłatnie rozdawać należy zapasy żywności.

Н и с з р а н і я.

Мадридъ, 21 kwietnia.

Minister skarbu przelożył Kongressowi projekt do prawa, mocą którego wszelkie dobra nieruchome, należące tak do skarbu, jako też do instytucyj dobroczynnych i funduszu edukacyjnego, niemniej opróżnione kommando-rya zakonów rycerskich, uznane są za dobra narodowe. Wyłączone są od tego kopalnie żywego srebra w Almaden, fabryki broni, oraz dobra należące do duchowieństwa świeckiego i zakonnego. Owe dobra za narodowe uznane, mają być natychmiast na publiczną sprzedaż wystawione; piąta część nad średni dochód z ostatnich lat pięciu wzięta będzie za *pretium liciti*. Cena szacunkowa ma być spłacona papierami skarbowemi; dochód zaś ze sprzedaży tych dóbr wpływać będzie do kassy Komisji umorzenia długu krajowego.

— Onegdaj przybyło tu dwóch gońców z Badajoz, a jeden z Koruby; następnie wysłano ztąd w nocy rozkaz do wojska hiszpańskiego, stojącego nad granicą Portugalii, aby stanęło pod rozkazami portugalskiego Marszałka Saldanha. Przed godziną wyruszył ztąd mocny park artylerji ku granicy portugalskiej. Nie ulega wątpliwości, że powstańcy portugalscy, którzy wyładowali w Sines i Al-

шедшие на берегъ въ Синесъ и Алгарби, вмѣстѣ съ отрядомъ графа Мелло овладѣли городомъ Сетуаломъ.

— Сегодня получены здѣсь, чрезъ Кадишь, письма изъ Лиссабона отъ 13 числа с. м. Въ нихъ сообщаютъ, что испанскій повѣренный въ дѣлахъ передалъ въ распоряженіе португальскаго правительства военный корабль *Villa de Bilbao*, ходившій по рѣкѣ Тагу, вмѣстѣ съ находившимися на немъ войсками. Въ нѣкоторыхъ письмахъ присовокушаютъ даже, что уже 300 чел. испанскихъ войскъ вышли на берегъ въ Лиссабонъ, и что испанское правительство ведло извѣстить Опортскую юнту, что 12,000 Испанцевъ нападетъ на этотъ городъ, если юнта не сдастся на условія, которыя предложены будутъ ей Королевою. Съ другой же стороны, англійское правительство имѣло предложить Королевы слѣдующіе пункты, какъ основаніе къ договору, который долженъ быть заключенъ съ инсургентами: прощеніе для всѣхъ инсургентовъ и возстановленіе ихъ достоинствъ и должностей, назначеніе министра, изъ котораго должны быть исключены какъ кабраллисты, такъ и сентябристы, и наконецъ немедленное собраніе Кортесовъ.

— Послѣднія извѣстія изъ Каталоніи сообщаютъ, что Тристанъ, грозный карлистскій партизанъ, снова скрылся и пребываетъ въ какомъ-то безопасномъ убожищѣ. Тристанъ у каталонскихъ крестьянъ пользуется двойнымъ, священнымъ для нихъ, званіемъ—священника и вмѣстѣ воина. Такимъ образомъ онъ представляетъ двѣ идеи, производящія безусловное вліяніе на умы каталонскаго народонаселенія. Можно сказать, что онъ для Каталонцевъ тоже самое, что Абд-эль-Кадеръ для Арабовъ въ Африкѣ. О причинахъ внезапнаго его удаленія носятъ разные слухи. Нѣкоторые говорятъ, что графъ Монтемолинъ отказалъ ему совершенно въ своей довѣренности, что однако невѣроятно, ибо одного только Тристанъ можно считать способнымъ поддерживать его сторону, и въ случаѣ нужды вести даже отъ собственнаго своего имени гвиральдскую войну, если бы она ему представляла какія-либо благоприятныя виды. И потому должно предполагать, что скорѣе безуспѣшность дальнѣйшаго предпріятія заставила его удаляться теперь съ театра военныхъ дѣйствій.

ПОРТУГАЛІЯ.

(Изъ англ. газ.)

Здѣсь получены извѣстія изъ Лиссабона отъ 20-го с. м., которыя весьма неблагоприятны для дѣла королевы португальской и заставляютъ ожидать скорой побѣды инсургентовъ. Всѣ войска королевы, находившіяся на южной сторонѣ Тага, — промъ 600 человекъ подъ командою генерала Швалбаха, заключившихъ въ Эльвасъ, — отступили и къ сѣверу и оставили Алемтею и Алгарвию. Инсургенты, подъ начальствомъ графа Мелло, соединились 17-го Апрѣля съ 1,500 человекъ, прибывшими подъ командою Сада-Бандейры изъ Оporto, и составляютъ теперь корпусъ въ 5,000 человекъ, съ 9 полевыми орудіями и 300 чел. конницы. Главная сила ихъ сосредоточена въ Сетубесѣ и отсюда угрожаетъ столицѣ, не прикрытой отъ нихъ никакими войсками. Въ то же время вспыхнула мятежъ между поселенцами Синтры, который распространился до Торресъ-Ведраса.

— Королева согласилась наконецъ на перемирію министерства, потому что оно до сихъ поръ уклонялось отъ всякаго посредничества, которое предлагаемо было ему со стороны британскаго посланника, сэра Г. Сеймура. Англійскіе матросы вышли на берегъ для защиты королевы.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 14 Апрѣля.

Слышно что нѣсколькимъ турецкимъ военнымъ кораблямъ велѣно отправиться въ Пирейскую гавань, и что адмиралъ Паркеръ, со всѣмъ флотомъ, двинется туда же.

гарби, въ połączeniu z oddziałem Hr. Mello, zajęli m. Setubal.

— Wczoraj nadeszły tu przez Kadyx listy z Lizbony z d. 13 b. m. Donoszą one, że sprawujący interesy hiszpańskie oddał do dyspozycji rządu portugalskiego okręt wojenny *Killa de Bilbao*, stojący na rz. Tagu, wraz ze znajdującym się na jego pokładzie wojskiem. Niektóre listy dodają nawet, że już 300 ludzi z wojska hiszpańskiego wyładowało w Lizbonie, i że rząd hiszpański kazał uwiadomić Juntę Oportską, iż 12,000 Hiszpańców uderzy na to miasto, jeżeli się Junta nie podda, pod warunkami, jakie im Królowa podkłada. Z drugiej zaś strony rząd angielski przedstawić miał Królowej następujące punkta jako podstawę do układu z powstańcami zawierząc się mającego: Ułaskawienie wszystkich powstańców i przywrócenie im ich godności i urzędów; mianowanie Ministerstwa, od którego mają być wyłączeni tak Kabraliści jako i Septembryści, i nareszcie śpieszne zwołanie Korteżów,

— Ostatnie wiadomości z Katalonii nie pozostawiają żadnej wątpliwości, że Triстанъ, groźny partyzancki przywódca Karlistów, ustąpił znowu z widowni wojny i przebywa w jakimś bezpiecznym ukryciu. Triстанъ ma w oczach włascian Katalońskich podwójny uświęcający go charakter, jest zarazem księdzem i żołnierzem; reprezentuje więc dwie zasady, które wywierają absolutny wpływ na umysł ludności Katalońskiej. Można o tym mówić powiedzieć, że jest dla Katalończyków tѣm, czѣm Abdel-Kader dla Arabów w Afryce. O pobudkach jego niespodzianego cofnięcia się, różne krążą pogłoski. Według jednych, Hr. Montemolin odebrał mu całkiem swoje zaufanie, co jednak nie zdaje się być do prawdy podobnym, gdyż właściwie sam tylko Triстанъ jest mężem zdolnym sprawę jego popierać, i w razie potrzeby, nawet na własną rękę prowadzić gwerzylasowską wojnę, gdyby mu przedstawiało jakiegokolwiek widoki pomyślnego wypadku. Przypuszczenie więc raczej należy, że bezużyteczność dalszego przedsięwzięcia, skłoniła go w tѣj chwili do ustąpienia z widowni wojny.

PORTUGALIA.

(Z gazet angielskich).

W Londynie otrzymano wiadomości z Lizbony dochodzące do d. 20 kwietnia, które brzmią bardzo niepomyślnie dla sprawy Królowej i kazać się spodziewać bliższego zwycięstwa rokoszanów. Wszystkie wojska Królowej na południowej stronie Tagu, wyjąwszy 600 ludzi pod wodzą Jenerała Schwalbacha, którzy się zamknęli w Elwas, cofnęły się na północ, tak, że prowincje Alemejo i Algarbia stoją otworem dla powstańców. Ci, pod wodzą Hr. Mello, połączyli się d. 17 z 1,500 ludźmi przybyłymi z Oporto pod wodzą Sa-da-Bandeiry, i tworzą teraz 5-cio tysięczny korpus dobrze uzbrojonego i wyręczzonego żołnierza, z 9 połowemi działami i około 300 jazdy. Główna ich siła skoncentrowana jest około St. Uebes i zagraża ztamtąd stolicy, nieosłoniętej żadnymi wojskami. W tymże czasie wybuchnęło powstanie między wiesniakami w Cintra, które się rozszerzyło aż do Torres Vedras.

— Królowa zgodziła się nakoniec na zmianę ministerstwa, które dotychczas nie chciało się skłonić do żadnych propozycji pojednawczych, podawanych przez Posła angielskiego, Sir H Seymour. Angielscy matrosowie wysadzeni zostali na ląd dla obrony Królowej.

ТУРСУА.

Константинополь, 14 kwietnia.

Mówią tu, że kilka wojennych okrętów tureckich otrzymało rozkaz udać się do portu Pireus, i że tamże mają się udać Admiral Parker z całą swoją flotą.